

VÄHITTÄISKAUPAN TAKAUS OY 60 VUOTTA

Muistiinpanoja ja toimihistoriaa yhtiön kokouspöytäkirjoista ja asiakirjoista vuodesta 1954 lähtien

Perustava yhtiökokous 26.4.1954

Vähittäiskaupan Takaus Oy:n perustava yhtiökokous pidettiin Suomen Vähittäiskauppiasliiton (SVL) vuosikokouksen yhteydessä Kauppakorkeakoulun talossa Helsingissä huhtikuun 26. päivänä 1954. Kokouksen osanottajalukumäärä oli 176 kauppiasta. Kokouksessa todettiin, että yhtiöjärjestys on vahvistettu (KTM), yhtiön koko osakekanta on merkitty ja maksettu sekä yhtiön hallussa on yli tuhat takaussitoumusta. Yksimielisesti päätettiin, että yhtiö aloittaa toimintansa.

Yhtiön tarkoituksena on tukea yksityistä vähittäiskauppaa auttamalla sitä luottojen saannissa.

Jokainen osakas antaa yhtiölle kirjallisen, vähintään viidenkymmenen tuhannen markan suuruisen takaussitoumuksen. Sitoumuksia yhtiö voi vastaanottaa myös muilta kuin osakkailta. Näihin sitoumuksiin nojautuen yhtiö menee takauksiin yksityisen vähittäiskaupan ja sen liikeyritysten lainoista tai muista luotoista. Takauksista mahdollisesti aiheutuvat luottotappiot maksetaan yhtiön varoista, mutta tarvittaessa vastaavat takaussitoumusten antajat niistä yhteisvastuullisesti, kukin suhteellisesti takaussitoumuksensa mukaan (1/10 kunkin kauppiaan puolesta annettavan takauksen pääomasta). VT Oy luopui näiden vastasitoumusten ottamisesta kauppiailta vuonna 1998

Yhtiön osakepääoma oli viisi miljoonaa markkaa jaettuna viiteentuhanteen tuhannen markan suuruiseen nimetylle henkilölle asetettuun osakkeeseen.

Yhtiön toimitusjohtajaksi valittiin 13.6.1954 KTM Jorma Jokinen.

Ylimääräinen yhtiökokous 13.7.1954

Päätettiin yhtiöjärjestyksen muutoksesta, jonka mukaan yhtiön osakepääoma korotetaan viidestä miljoonasta 15 miljoonaan markkaan yhtiön osakkaaksi ja takaussitoumusten antajiksi halukkaiden runsaasta määrästä johtuen.

Yhtiön tulevasta toiminnasta käytiin vilkasta keskustelua, jonka kokouksen puheenjohtaja diplomikauppias Lennart Koivujuuri kiteytti seuraavasti: "Takauksia myönnettäessä on noudatettava suurta varovaisuutta. Jos anoja on tosi vähittäiskauppias, on häntä autettava. Anomukset on käsiteltävä puolueettomasti."

Yhtiö merkittiin kaupparekisteriin 10.9.1954 ja sen toiminta käynnistyi.

Ensimmäiset takauspäätökset tehtiin johtokunnan kokouksessa 24.9.1954. Käsiteltiin 42 takusanomusta, joista johtokunta ratkaisi myönteisesti 33 yhteiseltä määrältään 50 mmk (takauskapasiteetti: 500 mmk, joka perustui kauppiain vastasitoumusten määrään).

Takauksen saaja nro 1, kauppias Esko Linnala, Äetsä:

"Kun huomasin ensimmäiset lehtikirjoitukset siitä, että yksityiset vähittäiskauppiat ovat aikoneet perustaa itselleen luottojen saannin helpottamiseksi osakeyhtiön, jonka tarkoituksena tulisi olemaan yksityisen vähittäiskaupan lainojen takaaminen, suhtauduin asiaan hieman epäillen. Epäröinti osoittautui kuitenkin turhaksi, sillä tämän vuoden alkupuoliskolla luin lehdistä, että Vähittäiskaupan Takaus Oy on perustettu. Päätin heti liittyä yhtiön osakkaaksi ja antaa yhtiölle takausitoumuksen. Kun yhtiön toiminta alkoi tänä elokuussa, jätin yhtiön johtokunnalle osoitetun takusanomuksen saadakseni takauksen turvin lainan maatalouskauppani rahoittamiseksi. Maatalouskauppahan tunnetusti tarvitsee ajoittain suuria pääomia, koska se on tyyppillistä sesonkikauppaa. Anomukseni käsiteltiin nopeasti yhtiön johtokunnassa ja minulle ilmoitettiin myönteinen päätös. Nyt olen saanut takauksen turvin lainan pankiltani. Olen erittäin iloinen siitä, että epäröinti takausyhtiötä kohtaan osoittautui turhaksi ja että minä epäilijä, sain ensimmäisen takausyhtiön myöntämän takauksen. Käsitykseni on, että yksityiset vähittäiskauppiat liittymällä osakkaaksi VT Oy:n rakentavat itselleen suurimerkityksellisen tuen, jonka turvin tullaan aikanaan ratkaisevasti parantamaan yksityisen vähittäiskaupan kilpailukykyä."

Vuosi 1954 - Varsinainen yhtiökokous 24.4.1955

Kokouksen sihteeriksi kutsuttiin Vähittäiskaupan Takaus Oy:n toimitusjohtaja, kauppatieteen maisteri Jorma Jokinen.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja diplomikauppias Lennart Koivujuuri (SVL:n hallituksen jäsen ja pj sekä Keskon hallintoneuvoston pj, jonka todettiin häntä koskevassa uutisoinnissa olleen: "keskeisiä hahmoja maamme kauppiaskunnan yhteispyrinnöissä") arvioi kokouksen avauspuheenvuorossa vuoden 1954 tapahtumia seuraavasti:

"Vähittäiskauppiain keskuudessa oli varsin usein esiintynyt pyrkimyksiä helpottaa yksityisen vähittäiskaupan rahoitusvaikeuksia ja kireää rahatilannetta. Kun ei minkäänlaisia keinoja ja mahdollisuuksia kuitenkaan löydetty, päätettiin kutsua koolle yksityisiä vähittäiskauppiaita. Heidän piireissä sitten perustettiin Vähittäiskaupan Takaus Oy niminen yhtiö, jonka tarkoituksena on mennä takaukseen niistä lainoista, joita rahalaitokset myöntävät yksityisille vähittäiskauppiaille ja siten auttaa koko yksityistä vähittäiskauppaa."

"Kun yhtiö perustettiin, oli tarkoituksena sulkea sen piiriin vain lähinnä elintarvikekauppiaita. Mutta tänä päivänä yhtiö haluaa sulkea piiriinsä kaikkien eri alojen vähittäiskauppiaita, joilla on riittävät edellytykset yksityisen vähittäiskaupan harjoittamiselle. Yhtiö on tähän mennessä auttanut lähinnä sellaisia kauppiaita, joilla on ollut riittäviä omia pääomia, mutta rahasta puutetta. Mutta yhtiö haluaa auttaa myös niitä yrittäjiä, jotka haluaisivat pienin omin pääomin tukea vähittäiskaupparintamaa, mutta jotka eivät enää tänä päivänä pienillä pääomilla voi sitä tehdä."

Johtokunnan kertomuksesta vuoden 1954 toiminnasta:

Pankit suhtautuvat myönteisesti yhtiön toimintaan ja pitävät yhtiön myöntämiä takauksia täysipainoisina.

Johtokunnan kokouksessa syyskuun 24. päivänä myönnettiin ensimmäiset takaukset. Takauksia myöntäessään johtokunta on noudattanut seuraavia periaatteita.

1. riittävät taloudelliset edellytykset yritystoiminnalle
2. yrityksen pääomien asettaminen ensisijaisesti riskille alttiiksi
3. omistajuus ja vastasitoumus (1/10 takausmäärästä)
4. provisio ½ % ja lisäkorko 1% kulloinkin olevan lainan määrästä.

Johtokunnan puheenjohtaja kauppias Eino Huuskan esitelmä yhtiökokouksessa 1955:

”Vähittäiskaupan Takaus Oy:n perustaminen, tähänastinen toiminta ja tulevaisuuden pyrkimykset:

Ajatus yhteisen takaus osakeyhtiön perustamisesta on peräisin Suomen Vähittäiskauppiasliiton maatalouskauppajaoston piiristä.

Kilpailukyvyyn parantamisen tehokkaimpana takeena voitaneen pitää tavaravalikoimien runsautta ja monipuolisuutta. Tähän asti myönnettyistä takauksista onkin käytetty 58 % varastojen täydentämiseen. Tulkoon myös mainituksi, että johtokunta eräissä tapauksissa, todettuaan, että tavaravaraston on ollut liian suuri ja sen kiertonopeus verrattuna liikevaihtoon pieni, on kehottanut takausta hakevaa kauppiasta pienentämään varastoansa ja siten tyydyttämään rahantarpeensa.

Takausten myöntämisessä on koko toiminnan ajan noudatettu suurta varovaisuutta. Mahdollisimman monelta kauppiaalta on koetettu saada vastavakuuksia heille myönnettyjen takausten turvaamiseksi tappioiden varalta.

Valitettavasti yhtiön johtokunta on takauksia käsitellessään joutunut tekemään kielteisiäkin ratkaisuja. Nämä kielteiset ratkaisut on tehty raskain mielin, vakuuttuneina siitä, että myönteisilläkin ratkaisulla näistä liikkeistä ei olisi saatu elinkelpoisia.

Pankkilaitosten suhtautuminen yhtiöön on ollut erittäin miellyttävää ja pankit ovat suhtautuneet myöntämiemme takausten edellyttämään lainoitukseen erikoisen vakavasti.”

Vuosi 1956 - Varsinainen yhtiökokous 26.4.1957

Tänä päivänä ovat yli 500 miljoonan markan suuruiset luotot yhtiön takaamina kauppiaitten käytössä. Luotot jakautuivat seuraavasti:

maatalous, siirtomaan- ja sekatarvakauppa	58,3 %
tekstiilikauppa	14,9 %
autokauppa	12,7 %
paperi- ja konttoritarvikekauppa	6,1 %
huonekalukauppa	2,0 %
rautakauppa	1,8 %
lihakauppa	1,5 %
kenkäkauppa	1,4 %
muu vähittäiskauppa	1,3 %

Luottojen käyttötarkoituksena ovat olleet

- tili- ja vekselivelkojen maksaminen ja liiketoiminnan rahoittaminen
- uusien liikkeiden perustaminen
- tavaravarojen täydentäminen
- satoluotot
- myymäläkiinteistöjen ostaminen
- kalustojen uudenaikaistaminen
- autojen ja traktoreiden hankinta

Vuosi 1962 - Varsinainen yhtiökokous 21.4.1963

(Huomaa rahauudistus, jonka seurauksena vuoden 1963 alusta lukien uusi markka vastasi 100 vanhaa markkaa)

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Risto Heinonen kokouksen avauksessa:

Viime vuoden kireä rahatilanne löi leimansa myös VT Oy:n toimintaan. Vuoden aikana saatiin takausten turvin uusia luottoja ainoastaan vähän alle 200 miljoonaa vanhaa markkaa. Vuoden lopussa takausvastuut rahalaitoksille olivat 859.098.000 vanhan markan luotoista. Yhtiö kirjasi luottotappioita 883.593 vanhaa markkaa.

Kotkan Sataman Öljyhuolto Oy:n konkurssi:

VT Oy oli sanotun yhtiön puolesta antanut vuonna 1960 20.000.000 vanhan markan määräisen takaussitoumuksen huoltoaseman rakentamiseen ja liiketoiminnan rahoittamiseen. Konkurssiin asettamisen myötä päätös uhkasi aiheuttaa sanotun määräisen luottotappion yhtiölle, joka määrältään vastasi yhtiön silloista osakepääomaa. Tappion välttämiseksi konkurssipesältä ostettiin osakkailta otetulla korottomalla lainarahalla (27,5 miljoonaa) liikekiinteistö tarkoituksena saada velkamäärä maksetuksi takaisin kiinteistön vuokratuloilla ja kattaa realisoitunutta takausvastuuta myöhemmin suotuisampina aikoina myytäessä saatavalla kiinteistön kauppahinnalla. Kotkan tilanteen osalta todettiin myöhemmin, että kiinteistö saatiin vuonna 1963 vuokrattua Kesoilille, Raisiolle ja Sinebrychoffille.

Hallintoneuvoston kokous 11.7.1964

Johtokunnan päätöksen esittely, toimitusjohtaja Jorma Jokinen:

Keskittääkseen keskolaisen kauppiaskunnan tukemiseksi tapahtuvan takaustoiminnan ja siten voimistaakseen sen tehoa on johtokunta päättänyt, että VT Oy myöntää takauksia vain sellaisiin tarkoituksiin ja niille kauppiaille, jotka ovat Keskon asiakkaita ja joita Kesko puoltaa.

Hallintoneuvosto päätti vahvistaa johtokunnan päätöksen.

Vuosi 1964 - Varsinainen yhtiökokous 25.4.1965

Hallintoneuvoston puheenjohtaja Risto Heinonen avauksessa:

Yhtiön toiminta viime vuonna oli vähäisempää kuin edellisinä vuosina. Yhtiön tehokkaan toiminnan esteenä on pääasiassa ollut se, että kauppiat voivat saada tukkuliikkeiden takauksia luotoillensa korvauksetta. Johtokunta on pohtinut useaan otteeseen mitä olisi tehtävä takaustoiminnan elvyttämiseksi ja yksimielisesti on päädytty sellaiseen ratkaisuun, että yhtiö vastaisuudessa myöntää takauksia vain K-ryhmään kuuluville vähittäiskauppiaille ja vain niillekin siinä tapauksessa, että Kesko puoltaa. Yhtiön tilanteen saneeraamiseksi ovat takauksia saaneet kauppiat jaettu vastuukyvyltään kahteen ryhmään: varmoihin ja luottomielessä heikkoihin kauppiaisiin. Tilanteen selvittämiseksi maksetut vastuut kirjattiin luottotappioiksi ja regressisataviksi (125.527 markkaa).

Yhtiön osakepääoma vuoden 1964 lopussa oli 200.000 markkaa ja tilikauden voitto 5.428 markkaa. Takausvastuut rahalaitoksille olivat yhteensä 8.754.580 markkaa.

Hallintoneuvoston kokous 25.4.1965

Hallintoneuvoston kokouksessa käytyjen keskustelujen yhteenvetona todettiin:

- Yhtiön aikaisempi johtokunta ei ehkä ole kaikissa myöntämässään takauksissa ollut riittävän varovainen, jonka seurauksena on syntynyt ns. Kotkan tapaus ja tulossa saattaa olla yksi suurempi luottotappio Toijalassa.
- Johtokunnan tulisi vastaisuudessa olla erittäin varovainen myöntäessään takauksia, riskit tulisi tarkoin punnita ja ottaa oppia aikaisempien vuosien virheistä
- Huomioon ottaen yhtiön tähänastisen toiminnan luonteen ja laajuuden, yhtiö on selviytynyt vähäisillä luottotappioilla.

[E. O. Mansukoski 15.2.1973 muistio:

Keskon taholla etsittiin 60-luvun puolivälissä ratkaisua vähittäiskaupan laajentuneen takaus-tarpeen täyttämiseksi. Oli löydettävä joku muu järjestelmä sen takaustoiminnan tilalle, jota oli Keskon taseen varassa harjoitettu. Koettiin olevan välttämätöntä löytää aikaisempaa hajautempu pääoman hankintajärjestelmä K-systeemille hankkimalla rahaa vähittäiskaupparportaalle ja ratkaisemalla samalla vakuuskysymykset. Kun VT Oy juuttui 60-luvun puolivälissä vaikeuksiin, tehtiin yhtiöstä K-kauppiaitten ja Keskon keskinäinen tuki-yhtiö.]

Vuosien 1965 ja 1966 aikana tehtiin tarvittavat päätökset yhtiön yhtiöjärjestyksen uudistamiseksi, yhtiön toiminnan rahoittamiseksi velkarahalla (Suomen Vähittäiskauppiasliitto ry 153.536 markkaa ja Kesko Oy 50.000 markkaa) sekä osakepääoman korottamisesta 200.000 markalla.

Hallintoneuvoston kokous 25.2.1966

VT Oy:n toiminta näytti juuttuneen vaikeuksiin ja näistä lähtökohdista (talous, luottotappiot ja takauksentymän lasku) päätettiin VT Oy:n ja Kesko Oy:n yhteistoiminnan kehittämisestä.

Todettiin, että Keskon piiriin kuuluvilla kauppiaille oli vuoden vaihteessa takauksia 5 mmk, autokauppiaille 2mmk ja muilla 2 mmk, jotka myös käyttivät Kesko tukkuliikkeenään. Yhtiön toiminta on tapahtunut voimakkaasti K-ryhmän piirissä.

Yhteistoimintaehdot:

- VT myöntää takauksia vain sellaisiin käyttötarkoituksiin ja niille kauppiaille, jotka ovat Keskon asiakkaita ja joita Kesko puoltaa.
- VT uudistaa kenttätoimintansa siten, että kunkin Keskon konttorin kenttäosasto toimii piirissään takausyhtiön asiamiehenä.
- Asetetaan toimikunta, johon yhtiön toimitusjohtajan lisäksi nimitetään jäseniksi ainakin Keskon yksi johtokunnan jäsen ja luottotoimiston päällikkö, jonka tehtävänä on valmistella johtokunnalle esitettävät takaussitoumukset.
- Kesko lopettaa oman varsinaisen takaustoimintansa ja toimii aktiivisesti VT:n käyttämiseksi takaajana K-kauppiaskunnan rahoitusjärjestelyissä.

Vuosi 1966 - Varsinainen yhtiökokous 2.3.1967

Johtokunnan puheenjohtaja Mansukoski avaa kokouksen.

Kokouksessa saapuvilla 20.317 osaketta, joista K-yhtiöt Oy / Mansukoski 20.000 osaketta.

Maaliskuussa 1966 tuli Kesko Oy voimakkaasti mukaan yhtiöön antaen 2.500.000 markan vastuusitoumuksen yhtiön antamien sitoumusten sopimuksenmukaisesta täyttämistä. K-yhtiöt Oy puolestaan merkitsi ja maksoi kokonaan 200.000 markalla korotetun osakepääoman. Yhtiöjärjestyksen muuttamisen seurauksena lakkasivat hallintoneuvosto ja piiritoimikunnat olemasta ja yhtiön toiminta nojaa Kesko Oy:n kenttäorganisaatioon. Järjestelyjen ja muutosten seurauksena yhtiön toiminta huomattavasti laajeni ja varmeni. Vuoden 1966 lopussa rahallistakausten määrä oli 34.296.036 markkaa.

Vähittäiskaupan Takaus Oy:n henkilökunta liitetään Kesko Eläkekassan jäseneksi 1.1.1968 lukien.

Johtokunnan kokous 18.2.1970

Kauppaneuvos Yrjö A. Murto, joka ansiokkaasti on ollut mukana Vähittäiskaupan Takaus Oy:n johtokunnassa yhtiön perustamisesta alkaen, kertoi seuraavaa:

”Muistan kuinka 16 vuotta sitten pantiin pystyyn Vähittäiskaupan Takaus Oy ja Eino Huuska kiersi Länsi-Suomea ja minä Itä-Suomea selostamassa kauppioiden yhteisen takausrenkaan välttämättömyyttä. Ensimmäiset johtokunnan jäsenet olivat useinkin epäileviä yhtiön menestymisestä ja mm. kauppias Kontio sanoi, että tässä johtokunnassa istuu kuin nastojen päällä. Nyt kuitenkin tuntuu mukavalta näin vuosien jälkeen, kun yhtiömme on saavuttanut vankan aseman kauppiaitten yhteisessä toimintakentässä ja varsinkin yhtiön viimeiset vuodet ovat olleet tuloksellisia. Toivonkin, että alkanut 70-luku muodostuu jatkuvaksi menestykseksi takausyhtiölle. Kilpailuolosuhteet ovat erittäin kireät nyt ja kilpailu tulee edelleen kiristymään. K-systeemi tulee kuitenkin hoitamaan kauppiaitten asiat niin, että kehityksessä ei tule tapahtumaan pysähdystä.

Johtokunnan kokous 11.7.1970

Käsiteltiin toimitusjohtaja Jorma Jokisen kirje, jossa hän pyytää eroa yhtiön palveluksesta 1.11.1970 lukien. Eronpyyntöön päätettiin suostua. Yhtiön asioita määrättiin toimitusjohtajan sijasta ja valtuuksin hoitamaan johtokunnan jäsen, luottopäällikkö Tauno Valli. Hänet valittiin yhtiön toimitusjohtajaksi 1.11.1970 alkaen.

E. O. Mansukoski 15.2.1973, muistio

”Yhtiö valikoi riskinsä K-kauppiaskentän arkipäivän toiminnassa siten, että se hyväksyy kentän sille tarjoamista riskeistä vain ne, jotka Keskon keskitetyssä luotonvalvonnassa arvostellaan luonteeltaan yhtiölle sopiviksi. Samanaikaisesti syntyy Kesko konttoriverkostossa kuitenkin taiseisesti samasta kentästä lähes samantapaisia riskejä, joita ei takausyhtiölle oteta. Näillä on se tunnuspiirre, että ne katsotaan välittömämmin konttorin riskeiksi ja ne joutuvat vain Keskon keskitetyn luotonannon tarkastus- ja valvontatoiminnan piiriin luottotoimistossa ja jäävät siis Keskolle sen taseen rasituksiksi ja riskeiksi.

Yhtiön juridisesta itsenäisyydestä luonnollisesti johtuu, että sille syntyy oma tulos perittyjen provisioiden ja sille kirjattujen luottotappioiden erotuksena. Takausyhtiönkin toiminta tähtää K-kauppiasryhmän yhteisten tavoitteiden ajamiseen, vaikka silti kunnioitetaan sen muodollista itsenäisyyttä omana yhtiönänsä.”

Varsinainen yhtiökokous 19.4.1982

Vähittäiskaupan Ammattikasvatussäätiö ilmenee ensimmäisen kerran merkittävänä osakkeen omistajana yhtiökokoukseen osallistujien joukossa. Edustetut osakkeet yhteensä 71.394:

- Kesko Oy / Tauno Valli: 49.022 osaketta
- VAS / Mansukoski: 22.319 osaketta.

Varsinainen yhtiökokous 3.4.1995

Suomen Vähittäiskauppiasliitto ry osakkaana läsnä yhtiökokouksessa 48.000 osakkeella (kokouksessa edustetut osakkeet yhteensä 376.491).

Tom Fagerström 10.9.2014:

Vähittäiskaupan Takaus Oy tarjoaa K-ryhmän kauppiasyrittäjille rahoituspalveluja, joiden avulla luodaan edellytyksiä K-ryhmän kaupallisiin ketjuihin kuuluvan kauppiaaliiketoiminnan käynnistämiseksi ja sen kehittämiseksi.

Vähittäiskaupan Takaus Oy:n itsenäisyys ja juridinen erillisuus Kesko konsernista on nykyisessä osakeyhtiöitä sekä takaus-, rahoitus- ja vakuustoimintaa koskevassa lainsäädännöllisessä toimintaympäristössä aikaisempaakin selvempää. Tavoitteet ovat kuitenkin Keskon organisaation kanssa yhteiset eikä ole epäselvyyttä sen suhteen, että sekä Kesko konserniin kuuluvien yhtiöiden ja VT Oy:n toiminta kaikessa tähtää K-ryhmän menestyksen hyväksi.

Toimitusjohtajat

Jorma Jokinen (valittiin johtokunnan kokouksessa 13.6.1954)
10.9.1954 – 30.10.1970

Tauno Valli
1.11.1970 – 30.11.1991

Seppo Kettunen
1.12.1991 – 30.8.2004

Tom Fagerström
1.9.2004 -